

2013- 2019

VARHAISKASVATUSIKÄISTEN TARTUNTATAUTIOPAS

Linna Riina, Oikarinen Katja

Rovaniemen amk

24.1.2013

Sisällys

1 TARTUNTATAUTIEN LEVIÄMINEN JA POISSAOLOT PÄIVÄHOIDOSTA.....	1
2 TARTUNTATAUTIEN ENNALTAEHKÄISY KOTONA	3
3 VARHAISKASVATUSIKÄISTEN TARTUNTATAUDIT	5
3.1 Kuume	5
3.2 Hengitystieinfektiot.....	6
3.2.1 Angiina (streptokokki A)	6
3.2.2 Influenssa.....	6
3.2.3 Keuhkoputken tulehdus	7
3.2.4 Kurkunpään tulehdus (Laryngiitti)	7
3.2.6 RS-virus	8
3.2.7 Välikorvatulehdus	9
3.3 Suolistoinfektiot	10
3.3.1 Ripuli ja oksentelu	10
3.3.2 Norovirus.....	10
3.3.1 Kihomadot.....	11
3.3.2 Syyhy.....	11
3.3.3 Täit	12
3.4 Rokkotaudit.....	13
3.4.1 Enterorokko	13
3.4.2 Parvorokko	13
3.4.3 Tulirokko	13
3.4.4 Vauvarokko (kolmen päivän kuume)	14
3.4.5 Vesirokko	14
3.5 Muut tartuntataudit	16
3.5.1 Märkärupi	16
3.5.2 Ontelosyylät (Molluskat)	16
3.5.3 Silmän sidekalvotulehdus	17
LÄHTEET	18

1 TARTUNTATAUTIEN LEVIÄMINEN JA POISSAOLOT PÄIVÄHOIDOSTA

Varhaiskasvatuksessa läheiset kontaktit edistävät mikrobien eli taudinaiheuttajien tarttumista lapsesta toiseen. Taudinaiheuttajat tarttuvat henkilöstä toiseen suoralla tartunnalla, suoli- tai hengitystie-eritteiden välityksellä. Päästessä tavallisimmin terveen henkilön suun, nenän tai silmän limakalvolle tartuttavassa eritteessä oleva mikrobi voi aiheuttaa taudin. Mikrobin välittyminen voi tapahtua ilman kautta pisaroina välittömästi tai välillisesti koskettamalla esimerkiksi kätellessä tai käsien välittämänä erilaisista pinnoista, kuten ovenkahvoista tai leluista. Myös suora tai epäsuora sylkikontakti, esimerkiksi saman lusikan tai tutin käyttö, levittää mikrobeja. Kosketustartunnan tärkein välittäjä ovat kädet, sillä ne koskettelevat jatkuvasti ympäristömme eri kohteita, esimerkiksi ovenkahvoja ja toisia ihmisiä. Lyhyesti sanottuna kaikki yhteiset esineet ja lelut voivat toimia infektioiden levittäjinä.

Sairastuneen lapsen lähettäminen kotiin on usein tarpeen lapsen voinnin kannalta. Tarttumista on todennäköisesti jo tapahtunut ennen lapsen oireiden alkamista. Joissakin tilanteissa lapsen eristäminen kotiin oireiden voimakkuudesta riippumatta on kuitenkin hyödyllistä, jotta epidemialta tai sen laajenemiselta vältyttäisiin. Näistä syistä on myös hyvä pitää sairaan lapsen vielä oireetomat sisaruksetkin kotihoidossa. Vaikka sairaus itsessään ei vaatisi eristämistä, on lapsen sairauden vaatima kotihoitotarve ja toipilasaika yksilöllinen. Vanhemmat arvioivat yhdessä päivähoitohenkilöstön kanssa, mitkä ovat lapsen edellytykset osallistua päivähoitoryhmän normaaliin toimintaan. Lapsen vointi määrää myös lääkärikäynnin tarpeellisuuden. Jos oireet ovat voimakkaat ja lapsi on väsähtänyt, on suositeltavaa ottaa yhteyttä omalle terveysasemalle, kun taas hyväkuntoisen lapsen tartuntataudin hoito onnistuu yleensä kotikonstein. Sairastuneen lapsen hoitoon saa hoitolomatodistuksen terveydenhoitajalta soittamalla omalle neuvolan terveydenhoitajalle tai terveysasemalle tai jättämällä sähköisen yhteydenottopyynnön 24 h palvelussa rovaniemi.fi -sivulla.

Tartuntatautien kannalta on myös olennaista huolehtia lapsen rokotuksista. Neuvolasta saat yleiseen rokotusohjelmaan kuuluvat rokotukset. Myös vesirokkorokote kuuluu nykyään lasten rokotusohjelmaan.

Maksuttoman kausi-influenssarokotuksen saa kaikki riskiryhmään kuuluvat sekä 6 kuukauden – 6 vuoden ikäiset perusterveet lapset. Varhaiskasvatuksen hoitohenkilökunta on myös oikeutettu saamaan rokotuksen.

2 TARTUNTATAUTIEN ENNALTAEHKÄISY KOTONA

Taudinaiheuttajien ja niiden tartuttavuuden vuoksi on tärkeää, että hygienia-ohjeita noudatetaan aina riippumatta infektiotilanteesta. Hygieniatoimien tehostukseen päiväkodeilla on oma ohjeistus. Sen lisäksi yhteiset käytännöt sekä rutiinit kotona ja päiväkodissa vähentävät lasten tartuntatauteja ja sairauksia. Käsien pesu saippualla ja vedellä on kaikkein tärkein ja tehokkain menetelmä tartuntatautien ehkäisemisessä.

Ohjeita kotiin

Käsienpesutekniikka:

- Käytä juoksevaa vettä ja saippuaa
- Pese kädet aina saippualla, ei pelkästään vedellä
- Kastele kädet ennen saippuan annostelua
- Hankaa käsiä joka puolelta vähintään 15 sekunnin ajan pesten sormien välit, kämmenet, sormien päät, kädenpäälliset, peukalot ja ranteet
- Huuhtelee juoksevan veden alla ja kuivaa
- Käsienpesutekniikka opetetaan lapsille
- Ellei käsissä ole näkyvää likaa, voidaan käyttää käsihuhdetta
- Lyhyet ja puhtaat kynnenalustat helpottavat käsien puhtaanapitoa

Lasten käsienpesu

- Aamulla päiväkotiin tullessa (vanhemmat huolehtivat)
- Lasten tullessa päivähoidosta kotiin
- Aina WC:ssä käynnin jälkeen
- Ennen ja jälkeen ruokailun
- Nenän niistämisen jälkeen
- Käsidesin käyttö epidemia-aikaan

Yskiminen ja niistäminen

- Lapsille opetetaan yskiminen käsivarsi tai kyynärtaive suun edessä ja käsien pesu sen jälkeen
- Niistämisesä käytetään paperinenäiliinaa tai vastaavaa
- Niistettäessä on huolehdittava, että paperi suojaa niistävän käden
- Kädet pestävä niistämisen jälkeen

Lelut

- Lapsen unilelu pestään kotona kerran viikossa 60 asteessa
- Oman lelun päiväksi pestään lelu kotona ennen päiväkotiin vientiä ja uudelleen kun se tuodaan kotiin
- Jos lelua ei voi pestä, sen voi laittaa pois käytöstä kahdeksi viikoksi, jolloin ”pöpöjen” määrä siinä vähenee.

Vaippakäytännöt

- Päiväkodissa ei käytetä kestovaippoja
- Vaipan vaihdon yhteydessä suositellaan suojahanskojen käyttöä
- Vaipan vaihdon jälkeen pestään kädet

Tutti

- Tutit puhdistetaan kotona
- Nimeä lapsesi tutit
- Sovi tuttikäytännöt oman ryhmän henkilökunnan kanssa.

3 VARHAISKASVATUSIKÄISTEN TARTUNTATAUDIT

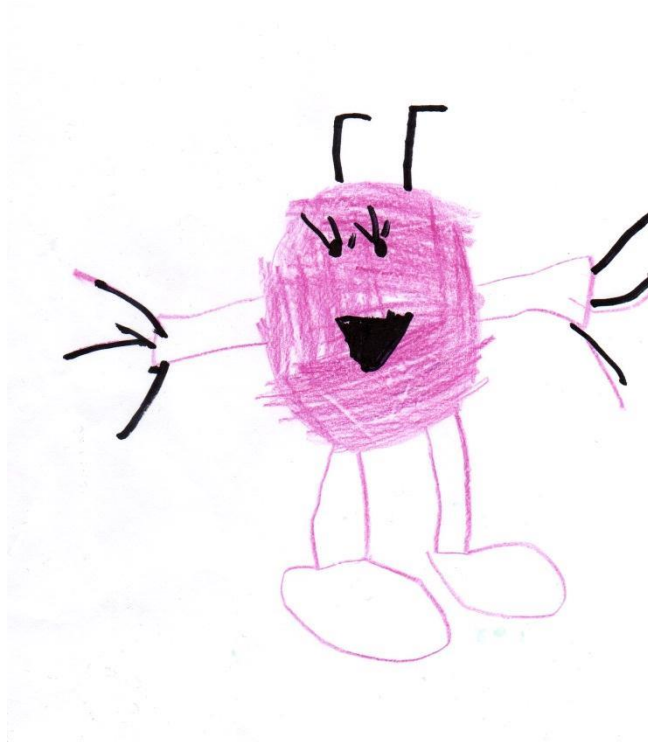
3.1 Kuume

Oireet: Kehon lämpötila kainalosta tai korvasta mitattuna on yli $+37,5\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Hoito: Hoitona on runsas nesteytys ja lepo. Kuumelääkitystä suositellaan jos lapsi kokee vointinsa huonoksi tai kuume on korkea ($38\text{--}39\text{ }^{\circ}\text{C}$). Lääkäriin on otettava yhteyttä, jos kuume on kestänyt 3-4 päivää, eikä se ole selvästi tavallisen nuhakuumeen aiheuttamaa tai kuume nousee uudelleen muutaman kuumeettoman päivän jälkeen.

Päivähoito:

Lasta ei pidä viedä hoitoon, jos peräsuolilämpö on alle 1-vuotiaalla yli $38,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ ja vanhemmalla lapsella yli $37,5\text{ }^{\circ}\text{C}$. Lapsen voi viedä hoitoon kuumeettoman vuorokauden jälkeen.

3.2 Hengitystieinfektiot

3.2.1 Angiina (streptokokki A)

Tartunta: Bakteerin aiheuttama, itämisaika 2-5 vrk. Herkkä tarttumaan kosketus ja pisaratartuntana.

Oireet: Kuume, kurkkukipu, nielemisvaikeus, suurentuneet ja aristavat kaulan imusolmukkeet, kurkussa valkoinen kate, oksentelu.

Hoito: Nieluviljely, jonka tuloksen perusteella annetaan tarvittaessa antibioottihoito. Muutoin oireenmukainen hoito.
Hammasharja tulee vaihtaa lääkekuurin puolivälissä.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata vuorokausi antibiootihoidon aloittamisesta ja yleisvoinnin sen salliessa.

3.2.2 Influenssa

Tartunta: Virus, itämisaika 2-3 vrk, kosketus- ja pisaratartunta.

Oireet: Oireet ovat hyvin samankaltaiset kuin flunssassa. Influenssassa oireet ovat kuitenkin flunssaa voimakkaampia, erityisesti kuume ja lihassäryt korostuvat.

Hoito: Kotihoito kuten flunssassa. Omalle terveysasemalle suositellaan otettavan yhteyttä yleisvoinnin huomattavasti heiketessä.

Rokotus: Influenssaa vastaan voidaan rokottaa 6 kk – 6 v ikäiset lapset. Lisätietoa rokotteesta löydät Terveyden ja hyvinvoinninlaitokselta internet-sivuilta sekä omalta terveysasemalta.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii.

3.2.3 Keuhkoputken tulehdus

Tartunta: Virukset.

Oireet: Oireina on nuhan, kuumeen ja yskän lisäksi usein hengityksen rohina.

Hoito: Oireenmukainen hoito. Jos rohinaan ei liity hengitysvaikeutta ja lapsen vointi on muutenkin hyvä, erityistä hoitoa ei tarvita. Virusperäinen keuhkoputkitulehdus paranee yleensä itsestään 1–2 viikossa. Jos oireet eivät helpota tai pahenevat, yhteys sairaanhoitoon.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata, kun yleisvointi ja kehonlämpötila sen sallivat.

3.2.4 Kurkunpään tulehdus (Laryngiitti)

Tartunta: Viruksen aiheuttama.

Oireet: Yskä, äänen käheys. Yskä on haukkuvaa ja sisäänhengitys vaikeutunutta.

Hoito: Yskään ja äänen käheyteen ei ole erityistä hoitoa. Jos lapsella on hengitysvaikeuksia, aseta lapsi puoli-istuvaan asentoon ja ota yhteys omalle terveysasemalle.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii

3.2.5 Nuhakuume/Flunssa

Tartunta: Virus, itämisaika 1-3 vuorokautta, kosketus- ja pisaratartunta.

Oireet: Vetinen nuha, kurkkukipu ja yskä, toisinaan myös kuume. Kuumetta on tavallisessa nuhakuumeessa keskimäärin 4–5 vrk:n ajan, limaisuusoireita usein kaksi kertaa pidempään.

Hoito: Oireenmukainen hoito.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii.

3.2.6 RS-virus

Tartunta: Virus, itämisaika 1-3 viikkoa, leviää pisara- ja kosketustartuntana ja säilyy esineiden pinnoilla yli vuorokauden. Tartuttavuus on suurinta taudin alkuvaiheessa. Tarttuu herkästi.

Oireet: Yskä, nuha, nopeutunut hengitys, uloshengitysvaikeus, vaihteleva kuume. Pikkulapsilla kuume voi nousta 40 asteeseen. Oireet pahenevat muutamassa vuorokaudessa. Kuume häviää viikossa ja yskä 2- 3 viikossa. Lisätautina voi olla keuhkokuume tai välikorvontulehdus. Tauti voi olla myös oireeton. Vauvoille virus voi aiheuttaa sairaalahoitoa vaativan taudin.

Hoito: Oireenmukainen hoito

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii. On kuitenkin hyvä välttää kontakteja alle 6 kk ikäisiin vauvoihin niin kauan, kuin oireet jatkuvat.

3.2.7 Välikorvatulehdus

Tartunta: Usein virusperäiseen hengitystietulehdukseen liittyvä bakteeri, itämisaika 3-7 vrk nuhakuumeen alusta.

Oireet: Pitkittynyt nuha ja yskä, kuume, itkuisuus, korvan koskettelu, silmän sidekalvon tulehdus, korvavuoto, kuulon äkillinen heikkeneminen. Valtaosalla on korvakipua, joka pienillä lapsilla ilmenee ennen kaikkea yölevottomuutena.

Hoito: Kivun lievitys tulehduskipulääkkeillä ja oireenmukainen hoito. Tarvittaessa antibioottihoito.

Päivähoito: Korvatulehdus ei tartu lapsesta toiseen. Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii.

3.3 Suolistoinfektiot

3.3.1 Ripuli ja oksentelu

Oireet: Oksentelu ja ripuli, voi esiintyä lievää kuumetta ja päänsärkyä.

Hoito: Oireenmukainen hoito. Riittävästä nesteytyksestä tulee huolehtia. Apteekista on saatavana käsikauppavalmisteina nestetasapainoa ylläpitäviä valmisteita, ns. ripulijuomia. Suolistoinfektoiden aikana on tärkeä huolehtia hyvästä käsihygieniasta.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata yhden oireettoman päivän jälkeen, mikäli yleisvointi sen sallii.

3.3.2 Norovirus

Tartunta: Virus, itämisaika 10-48 tuntia. Kosketustartunta.

Oireet: Äkillisesti alkava oksentelu ja ripuli, päänsärkyä, lievää kuumetta, palelua, lihaskipuja ja kouristavia vatsakipuja. Oireet kestoltaan 12-72 tuntia.

Hoito: Oireenmukainen hoito. Riittävästä nesteytyksestä tulee huolehtia. Apteekista on saatavana käsikauppavalmisteina nestetasapainoa ylläpitäviä valmisteita.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata yhden oireettoman päivän jälkeen, mikäli yleisvointi sen sallii.

3.3 Loistaudit

3.3.1 Kihomadot

Tartunta: Kihomato on läpikuultavan valkea ja noin 1–2 cm pitkä. Sen voi nähdä liikkuvan. Tarttuu kosketustartuntana, myös pintojen välityksellä. Itämisaika 2 vk- 2kk.

Oireet: Peräaukon kutina erityisesti illalla. Voi olla myös oireeton.

Hoito: Hoitona apteekista saatavat käsikauppalääkkeet. Hoito uusitaan 1-2 viikon kuluttua. Koko perhe hoidetaan yhtä aikaa. Vuode- ja yövaatteiden vaihto ja pesu hoidon jälkeen. Suositeltavaa on myös imuroida patja ja tyyny. Kynnet on hyvä pitää lyhyinä.

Päivähoito: Päivähoitoon voi tulla lääkehoidon aloittamista seuraavana päivänä. Kihomadoista tulee ilmoittaa päiväkodille, jotta asiasta voidaan informoida muita vanhempia ja antaa heille hoito-ohjeet. Jos samassa ryhmässä on kihomatoja kolmella tai useammalla, harjetaan koko ryhmän hoitamista.

3.3.2 Syyhy

Tartunta: Syyhypunkki, itämisaika 3-6 viikkoa. Tarttuu kauan ennen kuin tartunta huomataan. Tarttuu kosketustartuntana, myös pintojen välityksellä. Syyhypunkki selviää huonelämmössä hengissä 2 vrk.

Oireet: Kutiseva ihottuma erityisesti sormien välissä, ranteissa, kädenselässä, kainaloissa, kasvoissa, päässä, jalkapohjissa ja pakoissa. Kova iltakutina. Iho voi tulehtua raapimisen seurauksena.

Hoito: Lääkevoide apteekista, hoito uusitaan viikon kuluttua. Koko perhe hoidetaan. Kutinaa voi lievittää antihistamiinilla. Alusvaatteet, vuodevaatteet ja tyynynpäälliset pestään 60 asteessa, patja ja tyyny imuroidaan hoidon jälkeen. Hankalammin pestävät voidaan laittaa

pakkaseen, saunaan 80 asteeseen, tai kolmeksi vuorokaudeksi pois käytöstä.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun syyhyhoito on annettu. Jos samassa ryhmässä on syyhyä yhdelläkin lapsella, suositellaan koko ryhmän ja perheen hoitamista.

3.3.3 Täit

Tartunta: Tartuttajana loishyönteinen, joka on tuskin silmällä nähtävä, 2–3 mm pituinen, läpikuultava siivetön hyönteinen. Tarttuu suorassa kontaktissa (esim. vaatteet, hatut, kammat). Itämisaika 1-2 vrk. Kuoriutuu munasta viikossa, kehittyy aikuiseksi 2 viikossa, aikuisen elinikä on noin 1 kk. Täi säilyy elossa n. 1vrk tekstiileissä.

Oireet: Päänahan kutina ja ärsytys, päänahassa ja niskassa usein raapimajälkiä ja saivareita (täin muna) hiusten tyvessä. Täitä löytyy usein korvien takaa ja niskakuopasta. Täitä voi kuitenkin löytyä oireettomiltakin.

Hoito: Hoitona apteekista saatavat käsikauppavalmisteet. Hoito toistetaan n. viikon kuluttua. Koko perhe hoidetaan. Suositeltavaa käyttää täikampaa usean viikon ajan säännöllisesti muutaman päivän välein. Lelujen, käytössä olleiden vaatteiden, pehmeiden esineiden ja vuodevaatteiden pesu tai pitäminen yli 80 asteisessa saunassa 1- 2 tuntia tai yön yli pakkasessa tai ilmativiissä muovipussissa kaksi viikkoa.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun päätäihoito on annettu ja huolehdittu vaatteiden pesemisestä. Päätäistä tulee ilmoittaa päiväkodille, jotta asiasta voidaan informoida muita vanhempia ja antaa heille hoito-ohjeet. Jos samassa ryhmässä on täitä kolmella tai useammalla, harkitaan koko ryhmän hoitamista.

3.4 Rokkotaudit

3.4.1 Enterorokko

Tartunta: Viruksen aiheuttama, itämisaika 3-6 vrk. Pisara- ja kosketustartunta.

Oireet: Lievää kuumetta. Rakkulat suussa ja jaloissa, pakaroissa voi olla ihottumaa. Flunssaoireita ja ripulia. Voi olla myös oireeton.

Hoito: Paranee itsestään, oireenmukainen hoito.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii.

3.4.2 Parvorokko

Tartunta: Viruksen aiheuttama, itämisaika 6-28 vrk. Pisara- ja kosketustartunta.

Oireet: Alkaa yleensä poskien punoituksella, jota seuraa vartalosta raajoihin leviävä ihottuma. Pientä lämpöä sekä pää-, lihas- ja nivel-särkyä.

Hoito: Oireenmukainen hoito.

Päivähoito: Poissaolon tarve päivähoidosta lapsen yleisvoinnin mukaan. Oireiden alkaessa taudin tarttuvuus on ohi.

3.4.3 Tulirokko

Tartunta: Aiheuttajana bakteeri, itämisaika 2-5 vuorokautta. Kosketus- ja pisaratartunta.

Oireet: Tauti alkaa usein kuumeella ja kurkkukivulla. Nielussa ja

kielessä voi esiintyä peitteitä tai punoitusta (mansikkakieli). Posket punoittavat, suun ympäristö kalpea, vartalolla karheaa ihottumaa.

Hoito: Oireenmukainen hoito sekä nielunäyte, jonka perusteella antibioottihoito.

Päivähoito: Lapsi voi palata päivähoitoon vuorokauden kuluttua hoidon aloittamisesta tai yleisvoinnin mukaan.

3.4.4 Vauvarokko (kolmen päivän kuume)

Tartunta: Viruksen aiheuttama, itämisaika 5-15 vuorokautta. Pissaratartunta.

Oireet: Punapilkkuinen ihottuma, joka ilmenee tavallisesti kolmen korkeakuumeisen päivän jälkeen. Kuume laskee yleensä ihottuman ilmestyessä. Ihottuma kestää n. 1-2 vrk.

Hoito: Oireenmukainen hoito.

Päivähoito: Hoitoon voi palata kunnes lapsi on oireeton ja yleisvointi sen sallii.

3.4.5 Vesirokko

Tartunta: Viruksen aiheuttama, itämisaika 10-21 vuorokautta. Pisara- ja kosketustartunta. Tartuttaa jo ennen oireiden ilmaantumista.

Oireet: Aluksi yskää, nuhaa, kipua nielussa, kuumetta. Pieniä punoittavia näppylöitä vartalolla, kasvoissa ja päänahassa. Näppylät muuttuvat rakkuloiksi ja ruviksi.

Hoito: Kutinaa ja kipua voi lievittää apteekin käsikauppavalmisteilla. Sormien kynnet on syytä pitää lyhyinä, jotta raapiminen ei aiheuttaisi tulehduksia.

Rokotus: Rokote on nykyään lasten rokotusohjelmassa

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun ruvet ovat kuivuneet, yleensä 5 -6 vrk ihottuman alusta.

3.5 Muut tartuntataudit

3.5.1 Märkärupi

Tartunta: Bakteeri, itämisaika 2-5 vrk, kosketustartunta. Leviää herkästi.

Oireet: Yleensä suun ympärillä paksu märkivä rupi, mutta voi esiintyä myös muualla kehossa. Alkaa märkärakkulana, etenee karstoittumiseen, leviää ja rupeutuu.

Hoito: Paikallishoitona antibioottivoide tai suun kautta otettava antibioottikuuri.

Päivähoito: Poissaolo päiväkodista on suositeltavaa niin kauan kuin märkiviä rupia esiintyy tai 1 vrk suun kautta otettavan tai 2 vrk paikallisen antibioottihoidon alusta.

3.5.2 Ontelosyylät (Molluskat)

Tartunta: Virustartunta, itämisaika 2-7 viikkoa. Kosketustartunta, tarttuu myös pintojen kautta.

Oireet: Vaaleita, kiiltäviä ja pieniä kohoumia iholla. Määrältään muutamista kappaleista satoihin.

Hoito: Paranee itsestään 2kk – 2 vuodessa.

Päivähoito: Ei poissaolon tarvetta.

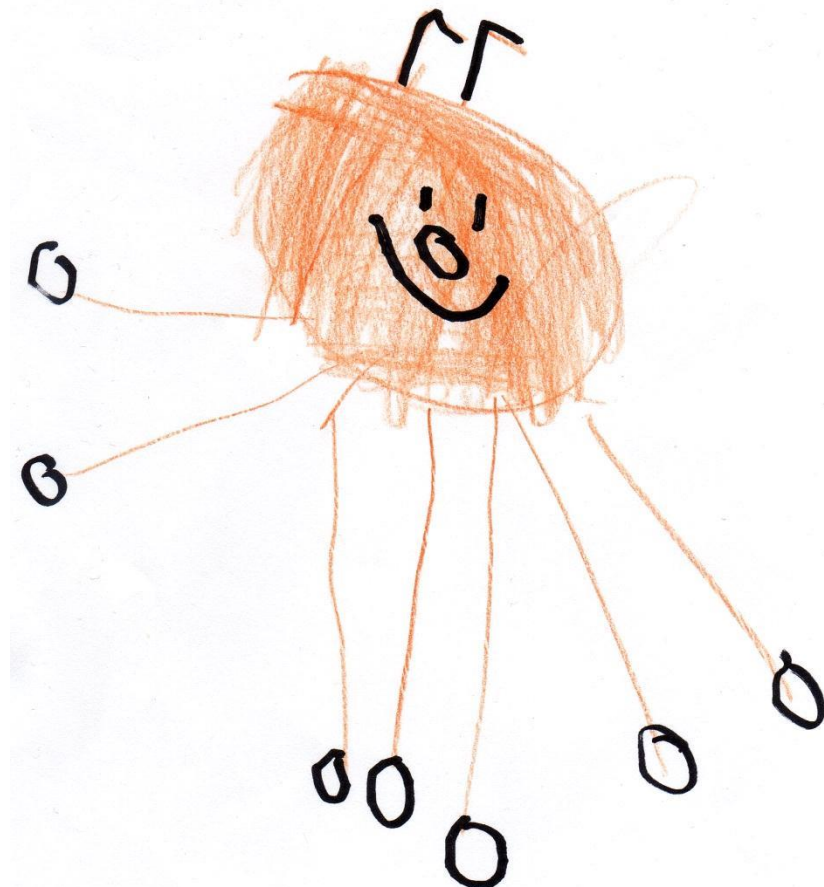
3.5.3 Silmän sidekalvotulehdus

Tartunta: Aiheuttajana virukset ja bakteerit. Kosketustartunta.

Oireet: Silmien punoitus, kirvely, rähmiminen, silmien hankaaminen.

Hoito: Silmien pesu keitetyllä, jäähdytetyllä vedellä 3 - 4 päivän ajan. Silmä puhdistetaan silmän ulkoreunasta nenään päin. Jos on voimakasta rähmimistä ja valonarkuutta, on tarpeellista käydä lääkärissä joka arvioi lääkehoidon tarpeen.

Päivähoito: Päivähoitoon voi palata kun yleisvointi sen sallii ja vuorokauden paikallishoidon aloituksen jälkeen. Reilusti rähmivä silmä hoidetaan antibiootilla, jos ei silmän puhdistaminen kotona helpota oireita. Antibioottikuurin saa soittamalla omalle terveysasemalle tai jättämällä sähköisen yhteydenottopyynnön rovaniemi.fi -sivulla.

LÄHTEET

Terveyskirjasto

Terveysportti

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL)

KUVAT

Kuvat oppaaseen on piirtänyt Noora ja Timo Oikarinen sekä Milla Salmela.
2013.

Ohje päivitetty 9.1.2019 /th Tiia Kähkönen, Rinteenkulman terveysasema